

KANNABIS, PIENI ASIA JA MYÖS SUURI

A-klinikkasäätiön tiedotuspäällikkö Teuvo Peltoniemi ja Suomen kannabisyhdistyksen puheenjohtaja Timo Larmela ovat väitelleet kannabiksen laillistamisesta Internetissä ilmestyvässä Verkkotie-lehdessä ja julkaisseet nyttemmin puheenvuoronsa myös kirjasena. Hyvä niin, sillä huume keskustelu ei saisi polkea paikallaan niin pahalla tavalla, kuin se nyt tekee.

Larmela siis johtaa yhden asian liikettä ja on itsekin – siinä Peltoniemi on oikeassa – yhden asian mies, kuuma. Peltoniemi on suhteessaan väitteilyn teemaan penseä, ellei suorastaan kylmä: kannabis ei hänestä ole puheenaiheeksi saati kiistakysymykseksi kovinkaan suuri aihe. Tästä huolimatta mainitut herrat kykenevät olemaan eri mieltä ja samaakin mieltä asiallisesti, sanoisinko myös sivistyneesti. Muistiin palautuu, minkälainen oli MTV 3:n ikävä kyllä hautaama Mediapeli parhaimmillaan.

Jos jokin on Larmelalle tärkeää, niin huumerikoslain 7. pykälä, johon hän viittaa kahdeksan (!) kertaa, mutta ei siteeraa sitä sanatarkasti. Olen joutunut muista lähteistä selvittämään, että se kuuluu näin:

”Huumausaineen käytöstä ja huumausaineen käyttöön liittyvästä muusta tässä luvussa tarkoitettua rikoksesta voidaan sen lisäksi, mitä rikoslain voimaannpanemisesta annetussa asetuksessa tai tässä laissa

säädetään, jättää syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jollei teko olosuhteet huomioon ottaen ollut omiaan heikentämään yleistä lainkuuliaisuutta. Syyte voidaan myös jättää ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos tekijä osoittaa sitoutuneensa sosiaali- ja terveysviranomaisen hyväksymään hoitoon.”

En ymmärrä, miten yleistä lainkuuliaisuutta heikentää, jos yksilö tai pieni ryhmäkin käyttää kodissa tai muussa suljetussa tilassa kannabista tai jopa viljelee pienimuotoisesti hampua omaan käyttöön. Kuitenkin Larmelan mukaan poliisi tulee koputtaen tai koputtamatta sisään kannabiksen ystävän kotiin, sotkee sen, tekee ”näyttävän pidätyksen” ja oikeus tuomitsee syyllisen maksamaan kymmenen päiväsakkoa. Tiedän Ritva Santavuoren keskustelutilaisuudessa väittäneen, että pelkästä käytöstä ei yleensä rangaista, mutta tiedän myös hänen väitteensä tulleen pätevän näytön voimalla kumotuksi. Larmela on joka tapauksessa oikeamassa kuin Santavuori.

Muuttaako asiaa, jos poliisi noilla näyttävillä pidätyksillä toivookin pääsevänsä kovempien aineiden ja/tai myyntiorganisaatioiden jäljille ja ellei pääse, vie rikoksena eteenpäin kohti käräjäoikeutta pelkän käytön?

Oma oikeustajuni muistuttaa minua siitä, että Suomessa

saa laillisesti pilata koko terveytensä alkoholilla, tupakalla, lääkkeillä, suolalla, sokerilla, rasvalla, ylipainolla, alipainolla, työnarkomanialla ja stressillä, vain muutaman esimerkin mainitakseni. Mietojen huumeiden pelkän käytön rangaistavuus siis logiikan nimissä särähtää. Silti en ole varma, olisiko viisasta laillistaa kannabis vai toimia mainitun 7. pykälän hengessä syyttämättä ja tuomitsematta jättämisen mahdollisuutta hyväksi käyttäen. Peltoniemellä on kieltämättä järkeviä näkökohtia niistä sosiaalisista kustannuksista, jotka kannabiksen vapauttaminen aiheuttaisi. Niiden tarkkaa summaa ei tietenkään kukaan voi sanoa, mutta tämä ei saa estää puhumasta kustannuksista.

Erikoista on kieltämättä myös se, että kannabisyhdistyksen rekisteröinti on evätty kaikissa oikeusasteissa, koska pyrkimys lain muuttamiseen on hyvien tapojen vastaista. Miten niin vastaista? Eikö joka ainoa maassamme rekisteröity puolue pyri avoimesti saamaan moniakin lakeja muutetuksi, jotkin jopa perustuslakeja?

Kannabisyhdistys on saattanut huonontaa mahdollisuuksiaan tulla rekisteröidyksi hampunviljelyohjeillaan, jotka voidaan tulkita rikokseen yllyttämiseksi. Mutta mitä sitten on sanottava esim. niistä moottoritoimittajista, jotka liian alhaisiksi leimaamia nopeus-

rajoituksia halveksimalla saatavat saada aikaan yllytyssefektin? Ja vielä liikenteessä, jonka turvattomuus kai on kannabista hyvin paljon suurempi ongelma?

Lukija saattaa kokea minun sympatisoivan Larmelan kannanottoja enemmän kuin Peltoniemen, vaikka tosiasias-

suhteeni kannabikseen on kylmä. Tunteeni eivät virity, vaikka kognitiivisella tasolla kuinka myönnän, että joillakin kri-

teereillä pieni ilmiö voi olla symbolisesti suuri.

PERTTI HEMÁNUS

TEUVO PELTONIEMI & TIMO LARMELA
KAHTA MIELTÄ KANNABIKSESTA
HELSINKI: A-KLINIKKASÄÄTIÖ, 1998
82 s.

ASIAKAS JA KONEISTON ITSEREFLEKTIO

Kirjassa tavoitellaan ihmisen, asiakkaan, ääntä ja sen kautta uutta palvelun käsitettä ja kohtaamisen kulttuuria. Riitta Haverinen, yksi kirjan toimittajista, toteaa omassa artikkelissaan olevan paradoksaalista, että palveluyhteiskunnassa palvelutapahtuman sisältö on ollut varsin vähän tutkimuksen kohteena. Hetki, jolloin palvelun antaja ja asiakas kohtaavat ja muodostavat sosiaalisen systeemin tuottaen palvelun yhdessä, on palvelutapahtuman avainhetki (s. 82). Vappu Karjalainen toteaa omassa artikkelissaan, että psykososiaalisen tuen ammattilaiset kehittelevät koko ajan uudenlaisia käytäntöjä. Suunta on selvä: yhä lähemmäksi asiakkaan ja kansalaisen omaa kokemus- ja elinpiiriä. Mitä lähempänä ulkopuolinen tuki on asiakkaan maaperää, sitä enemmän tälle tarjoutuu osallisuuden ja oman kasvun mahdollisuuksia (s. 50).

Kirjan sisältö osoittaa, että yhtä ja toista palvelutapahtuman sisällöistä on tutkittukin, joskin kohdealue on valtaisa ja moniulotteisuudessaan hankala otettavaksi haltuun. Tässä mielessä kirjalle on erityiseksi ansioksi, että siihen on saatu mukaan myös omista työkokemuksista nousevaa elämänviisautta ja toisaalta myös filosofis-käsitteellisiä pohdintoja.

Kirjassa on kaikkiaan 17 artikkelia ja 19 kirjoittajaa. Artikkelit ovat syntyneet erilaisista taustoista: tutkimuksesta, kehittämistyöstä ja omista kokemuksista. Ne kattavat hyvin erilaisten asiakastyötilanteiden kirjon vanhusten kotihoitosta mielenterveyspalveluihin, terveydenhuollosta sosiaalilähtöön. Silti luonnollisesti monenlaiset asiakastyötilanteet jäävät käsittelemättä.

Toimittajat ovat jakaneet kirjan lukuisat artikkelit kolmeen kokonaisuuteen. Ensimmäinen jakso on nimeltään "Ajat-

telun muutos – kohtaamisen muutos", toinen "Asiakkaana, potilaana, omaisena, ammattilaisena – toimintaan osallisena" ja kolmas "Autonomian arki ja tilat – mahdollisuus muutokseen". Mahdollisesti nämä lennokkaat otsikoinnit merkitsevät jotain asiaan vihiä kiytyneille. Minulle ne eivät sanoneet juuri mitään ja aiheuttivat hetkellisen epätoivon; kirja hajosi käsiin jo kättelyssä. Mistä ihmeestä tässä nyt oikein olikaan kyse, tuskailin. Pyrin sitten kohtaamaan jokaisen artikkelin omana yksilönään ja ajattelin, että tämäkö nyt oli toimittajien tarkoitus. Lukijalle ei annettu apua viestin kontrollissa ja hallinnassa, piti vain avoimesti lähestyä jokaista ääntä erikseen – kuin hyvässä asiakastyössä ikään.

Löysin kirjan artikkeleista kolmenlaisia puhujia: ensinnäkin niissä oli paljon asiakkaiden haastatteluilla tai kyselyillä saatuja tietoja, toiseksi oli